

**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СВОБОДИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ**

Коваленко Інна Анатоліївна

Доцент, к.ю.н.

Скінтей Юлія Віталіївна

студентка

Київський Національний університет

технологій та дизайну

м. Київ, Україна

Анотація. На сьогодні підприємництво відіграє велику роль у житті країни, людей та впливає на багато сфер життя основними з яких є: економічна, політична та соціальна. Підприємництво - це величезна перспектива для країни та її економічного зростання, поліпшення життя та соціальних стандартів які забезпечують наших громадян. З таким величезним впливом країна повинна забезпечити уникнення комерційного зловживання та порушення.

Ключові слова: підприємництво, законодавство, діяльність, прибуток, комерційний ризик.

З розвитком суспільства «підприємництво» постійно перебудовувалось, розвивалось та удосконалювалось. В чинному законодавстві України зазначають, що підприємництво - це безпосередня самостійна, систематична, на власний ризик діяльність по виробництву продукції, виконанню робіт, наданню послуг з метою отримання прибутку, яка здійснюється фізичними та юридичними особами, зареєстрованими як суб'єкти підприємницької діяльності у порядку, встановленому законодавством [4].

Основними ознаками підприємницької діяльності є: самостійність, легальність ініціативність, ризикованість систематичність форма підприємницької діяльності, мета підприємницької діяльності.

Основною метою підприємницької діяльності є отримання прибутку, завдяки виробництву матеріальних та нематеріальних благ. На сьогодні воно регулюється численними нормативно – правовими актами загальними і актами спеціального характеру. Але сповільнене зростання суб'єктів підприємства показує нам про недосконалість нормативно – правової бази, яка має бути основою для розвитку такої діяльності.

Досвід показує, що для вдалого розвитку підприємств потрібно створити правову базу його функціонування, забезпечити юридичний захист з боку держави який буде гарантувати захист законного функціонування підприємництва, та сприятиме його розвитку. Через те формування зручних умов для ведення підприємницької діяльності нестерпне без прийняття дії таких законів які б конкретно визначали умови здійснення підприємницької діяльності. Під такою правовою базою підприємницької діяльності розуміється сукупність законів, документів які формують порядок реєстрацій фізичних осіб, їхні правові форми, організацію виробництва, систему оподаткування, збуту а також гарантії які даються підприємцям [7].

Розвинені країни не мають конкретних законів про підприємництво, їх закони закріплені в Конституції, цивільному законодавстві та в інших актах, що забезпечують господарську діяльність. А в нашій державі, у 1991 році, прийняття Закону України «Про підприємництво» було обумовлено декількома причинами: одною з причин була потреба відмінити обмеження (до 1991 приватна підприємницька діяльність була під заборонаю, вона вважалась кримінальним правопорушенням), а також потреба формування правового поля, яке б заохочувало розвиток підприємництва та його підтримку. Вказаний Закон зазначає основні правові, економічні та соціальні засади заняття підприємницькою діяльністю громадянами та юридичними особами на

території України, встановлює гарантії свободи підприємництва та його державну підтримку [2].

Закон України "Про господарські товариства" визначає поняття і види господарських товариств, правила їх створення, діяльності, а також права і обов'язки їх учасників та засновників [3].

Закон України "Про фермерське господарство" в новій редакції цього року, визначає економічні, соціальні й правові основи створення та діяльності селянських (фермерських) господарств, які є формою підприємництва громадян України. [5]

Маємо і конституційне закріплення свободи підприємництва, де вказано, що «кожен має право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом», а отже громадяни України отримали хороший довгостроковий фундамент для прогресивного розвитку. Це є не тільки гарантією незалежності, а й перетворенням розбудови держави та ринкової економіки [1].

Також з'являється відповідна база щодо розвитку конкуренції та монополізму. На підтримку розвитку підприємницької діяльності в Україні, свого часу, Верховна Рада України прийняла Закони України "Про захист від недобросовісної конкуренції", "Про рекламу", "Про природні монополії", "Про захист економічної конкуренції" та інші.

Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб — підприємців», який регулює реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб підприємців, що вирішили займатись підприємницькою діяльністю визначено перелік певних документів, які засновник повинен особисто подати державному реєстратору чи надіслати рекомендованим листом, а саме, заповнену реєстраційну картку; копію рішення засновників або уповноваженого ними органу про створення юридичної особи у випадках, передбачених законом; два примірники установчих документів; документ, що засвідчує внесення реєстраційного збору за проведення державної реєстрації юридичної особи. Також, якщо створення юридичної особи при реєстрації потрібно пред'явити документ, що підтверджує факт внесення вкладів

засновниками до статутного фонду, у розмірах передбачених законодавством. А якщо йде реєстрація відкритого акціонерного товариства, то додається звіт про проведення підписки на акції посвідчений Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку України. У випадку реєстрації фермерського господарства подається копія Державного акту на право приватної власності засновника на землю або копія Державного акту на право постійного користування землею засновником, або нотаріально посвідчена копія договору про право користування землею засновником, зокрема на умовах оренди. Коли юридична особа, що реєструється є іноземцем, то обов'язковою умовою є документ про підтвердження реєстрації іноземної особи в країні її місцезнаходження, зокрема витяг із торговельного, банківського або судового реєстру. Державний реєстратор перевіряє запит на реєстрацію та за умови відсутності підстав для відмови вносить таку особу до Державного реєстру в якій робиться запис про проведення державної реєстрації на підставі відомостей реєстраційної картки [6]. Відмова в державній реєстрації може бути оскаржена в суді.

Але кожному з нас зрозуміло, що правове забезпечення підприємництва в Україні має свої недоліки.

Одними з таких є відсутність стратегії щодо розвитку підприємництва, нестабільність і протиріччя нормативно правової бази розвитку. Також у самому законодавстві є багато нечітких формувань, завдяки яким часто формувались так звані «піраміди» через які збанкрутіли багато людей. Крім цього є велика кількість необгрунтованих законодавчих обмежень та вимог які зазначені в окремих нормативно- правових актах.

Для дієвого використання можливостей підприємницької діяльності, розвитку та прискорення економіки та її реформ було запроваджено указ Президента України «Про заходи щодо забезпечення підтримки та дальшого розвитку підприємницької діяльності».

Припинення підприємницької діяльності є таким же законним як і його створення. Відповідно до Господарського Кодексу України, припинення

діяльності суб'єкта господарювання здійснюється шляхом його реорганізації (злиття, приєднання, поділу, перетворення) або ліквідації - за рішенням власника (власників) чи уповноважених ним органів, за рішенням інших осіб - засновників суб'єкта господарювання чи їх правонаступників, а у випадках, передбачених цим Кодексом, - за рішенням суду. Саме поняття про припинення діяльності відсутнє в законодавстві. Підставами для припинення підприємства є певні обставини з якими закон пов'язує припинення його діяльності. Господарський кодекс зазначає, що припинення діяльності є як добровільним так і примусовим, відбувається шляхом ліквідації або шляхом реорганізації [4]. Різниця між цими способами полягає у тому, що ліквідація є остаточним припиненням, а реорганізація у тому що визначається право відповідного органу приймати рішення про припинення діяльності підприємства. Проте в обох випадках суб'єкт не буде більше існувати. У випадку ліквідації суб'єкта припиниться і його діяльність, а в реорганізації вона триватиме у новій організаційно-правовій формі суб'єкта господарювання.

Отже, на сьогодні підприємництво є основною організаційною ланкою господарської діяльності в нашій державі. Підприємницька діяльність має важливе значення в діяльності держави та її економічному розвитку. В будь-якому випадку така діяльність повинна бути врегульована законом та мати свою нормативно-правову базу.

Для нормального розвитку має бути узгоджено розбіжності між Цивільним та Господарським кодексами, що регулюють господарську діяльність, вести боротьбу з корупцією та надавати можливість розвитку малому та середньому бізнесу.

Також важливим фактором є вплив держави на підприємницьку діяльність, тому що важливим є ліцензія і сертифікація діяльності, а в нашій країні законодавство є застарілим і неефективним, що зловживань деяких бізнесів і завдає шкоду як людям так і природі [7].

Вирішення цих проблем дозволить краще розвивати підприємницьку діяльність та забезпечити зріст малого та середнього бізнесу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. №30. 141с
2. Закон України «Про підприємництво» від 7 лютого 1991 р. № 698- XII Відомості Верховної Ради України. 1991. № 14. Поточна редакція від 29.01.2020 року.
3. Закон України "Про господарські товариства" від 19.09.1991 N 1576- XII. Поточна редакція від 03.07.2020 року.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#Text>
4. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (із змінами та доповненнями)// Відомості Верховної Ради України, 2003, N 18, № 19-20, № 21-22, ст.144. Поточна редакція від 16.10.2020 року.
5. Закон України «Про фермерське господарство» Відомості Верховної Ради України, 2003, № 45. Поточна редакція від 15.08.2020 року.
6. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб підприємців: Закон України від 15 травня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. 8 серпня. № 31-32. – 263 с. Редакція від 16.07.2020 року.
7. Варналій З.С, Кампо В.М., Миронова Г.А., Росіхіна В.Ю. Деякі теоретичні проблеми права і державної політики у сфері підприємницької діяльності в Україні // Актуальні проблеми права і державної політики у сфері підприємницької діяльності в Україні: 36. наук, праць. К., 2004.